

Handläggare
Nanna Spett
Telefon: 08-508 28 862

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2019-08-27 p. 16

Linn Ebbvik Neuman
Telefon: 08-508 28 813

Vart tar den sorterade plasten vägen?

Svar på skrivelse från Emilia Bjuggren m.fl. (S)

Förvaltningens förslag till beslut

Godkänna förvaltningens svar på skrivelsen.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Bakgrund

Med anledning av uppgifter i rapporten Minskad energiåtervinning av fossil plast – klimatstrategi 2040 ([länk](#)) om bristande tillit till insamlingssystemet för plast samt uppgifter från bl.a. WWF, DN och Aftonbladet om att plastavfall skickas från EU till utvecklingsländer där den inte kan tas omhand på ett bra sätt, vill Emilia Bjuggren m.fl. i skrivelse den 21 maj 2019 ([bilaga 1](#)) få svar på följande frågor:

- Hur mycket vet staden om flödena av sorterad plast?
- Vem följer upp hanteringen av utsorterad plast?
- Vilka åtgärder kan vidtas om staden upptäcker att plasten i slutändan ändå deponeras eller dumpas?
- Vad skulle staden kunna göra för att minska riskerna att plasten hamnar fel?
- Ställs krav på redovisning av hela återvinningskedjan hos de entreprenörer som staden upphandlar?

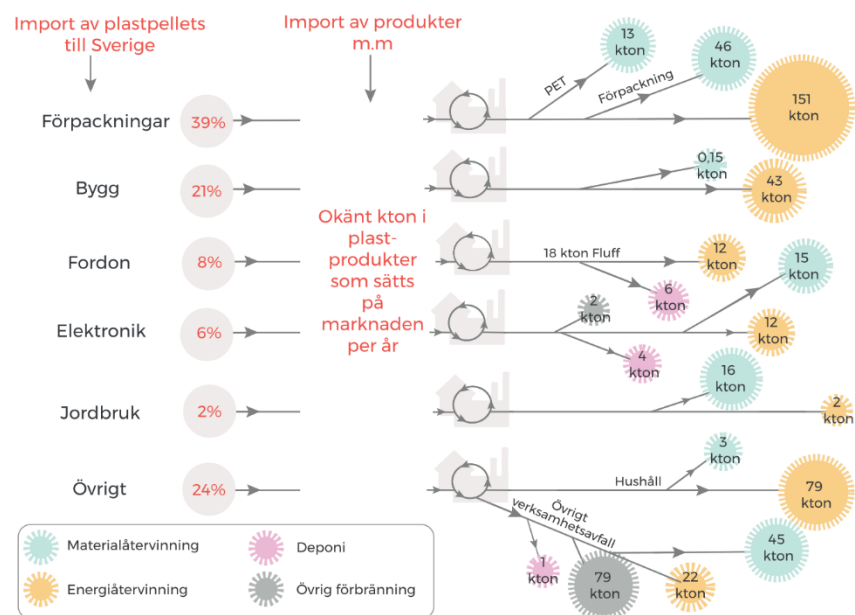
Förvaltningens svar

Som frågeställarna skriver så utgörs plastavfallet från hushållen av dels förpackningar som samlas in via återvinningsstationer, fastighetsnära insamling (FNI) samt pantsystem, och dels plast som samlas in via återvinningscentralerna.

För insamlingen av förpackningar ansvarar producenterna, dvs. de företag som sätter en plastförpackning på marknaden. För insamlingen av plast via återvinningscentralerna ansvarar staden. I stadens underlagsrapport anges: *Analyser av avfallsströmmar inom Stockholms stad visar att endast ca 14 % av hushållens plastförpackningar källsorteras av invånarna och lämnas vid återvinningsstation eller i fastighetsnära insamling (FNI).*

Därutöver har vi flöden av plast från bl.a. näringsverksamhet. Kunskapen om dessa är däremot sämre.

I stadens underlagsrapport som förslagsställarna hänvisar till så redovisas en bild som Naturvårdsverket gjort av plastströmmarna i Sverige.

Figur 1 Plastavfallströmmar i Sverige år 2010 . Materialåtervinning, Energiåtervinning och Deponi kan ske i Sverige eller utomlands. Övrig förbränning motsvaras av energiåtervinning utomlands och förbränning utan energiåtervinning. Bilden är till stor del baserad på SMED, 2012. Kartläggning av plastavfallsströmmar i Sverige (på uppdrag av Naturvårdsverket). SMED Rapport Nr 108 2012.

Förvaltningen har under beredningen av detta tjänsteutlåtande varit i kontakt med både Svensk Plaståtervinning, som representerar producenterna av förpackningar, och Stockholm Vatten och Avfall

(SVOA), som ansvarar för stadens återvinningscentraler. I det följande avgränsas förvaltningens svar till den utsorterade plasten från hushåll. Till detta finns som redovisats ovan en större del som inte utsorterats och som följer med hushållsavfallet till förbränning.

Näringslivets plastavfall kan vara i samman storleksordning som hushållens

Plast i producenternas insamlingssystem

Svensk Plaståtervinning uppger att förpackningar som har samlats in på återvinningsstationer eller via FNI transporteras och balas på ett 40-tal balningsstationer för att sedan skickas vidare till deras anläggning i Motala. Mindre volymer går i nuläget till Swerec i Småland men efter sommaren kommer alla förpackningar sorteras hos Svensk Plaståtervinning i Motala. Svensk Plaståtervinning har kapacitet att ta emot och sortera alla plastförpackningar från hushållen i Sverige.

Förpackningarna som sorterats i Motala säljs till tvätt- och granuleringsanläggningar i Europa som förvandlar plasten till återvunnen råvara som kan användas för att tillverka nya plastprodukter. Svensk Plaståtervinning säljer viss del av den sorterade plasten till anläggningar i Sverige, men merparten säljs till anläggningar i bl.a. Tyskland, Finland och Holland. I vissa fall säljs den sorterade plasten direkt till producenterna som då själva ser till att den tvättas och granuleras. Exempel på kunder är Suez, Fortum, Otto Graf och Wellman. Svensk Plaståtervinnings målsättning är att plastförpackningar ska bli nya plastförpackningar. Om plasten är av sämre kvalitet görs istället enklare plastprodukter såsom koner, backar och parkbänkar.

Svensk Plaståtervinning menar att de tack vare investeringen i sorteringsanläggningen i Motala har mycket god kontroll på materialströmmen från sina insamlingssystem till sin anläggning. De aktörer som köper sorterad plast av Svensk Plaståtervinning har en tydlig hållbarhetsprofil och Svensk Plaståtervinning har rätt att genomföra revisioner hos dem. Enligt Svensk Plaståtervinning är sannolikheten mycket liten att plastavfallet skulle exporteras illegalt eftersom kunderna betalar för det sorterade materialet som bolaget säljer. De plastförpackningar som inte går att sortera, eller som inte går att återvinna, skickas till svenska energiutvinningsanläggningar som förbränner plasten och producerar el, processånga och fjärrvärme. Om Svensk Plaståtervinning skulle upptäcka en illegal gränsöverskridande transport så framhåller de att någon av bolagets

avtalsparter i så fall gjort sig skyldig till avtalsbrott vilket skulle föranleda Svensk Plaståtervinning att vidta rättsliga åtgärder.

Naturvårdsverket är den myndighet som kontrollerar insamlings-systemet för plastförpackningar enligt förordning (2014:1073) om producentansvar för förpackningar. Enligt 51 § i förordningen ska den som driver ett insamlingssystem senast den 31 mars varje år till Naturvårdsverket lämna uppgifter om vilka förpackningsproducenter som omfattas av systemet, total mängd förpackningar som producerats eller förts in i landet under föregående kalenderår, samt uppgifter om vilka mängder förpackningsavfall som samlats in, behandlats respektive transporterats till ett annat land för behandling.

Plastavfall i kommunens insamlingssystem

Hushållen kan lämna utsorterad plast på stadens återvinningscentraler. Hårdplasten levereras till Swerec i Småland via Suez. Mjukplasten levereras till Stena i Rosersberg. Behandlingskedjan anges i anbud vid upphandlingstillfället. SVOA följer upp avtalen. Om det uppdagas att ett avtal inte följs kan hävning eller viten tillämpas.

Näringslivets plastavfall

Miljöförvaltningen bedriver tillsyn över verksameters hantering av avfall. Enligt avfallshierarkin ska avfall i första hand minimeras och därefter i fallande ordning återanvändas, återvinnas, förbrännas eller deponeras. Detta gäller för alla avfallstyper, således även plast.

Miljöförvaltningens tillsyn

Förvaltningen har tillsyn av de anläggningar i Stockholm som tar emot och hanterar utsorterad plast. I samband med den planerade tillsynen kontrollerar förvaltningen vart avfallet skickas. Om det handlar om en gränsöverskridande transport kontrolleras att transporten har anmälts till Naturvårdsverket. Om förvaltningen skulle misstänka att plasten illegalt skickats utomlands skulle ärendet överlämnas till länsstyrelsen som ansvarar för tillsynen enligt avfallstransport-förordningen (1013/2006/EG) som reglerar gränsöverskridande transporter. Om det inte handlar om en gränsöverskridande transport kontrollerar förvaltningen endast att avfallet har skickats till en godkänd anläggning i Sverige. Vad anläggningen sedan gör med avfallet faller däremot utanför förvaltningens tillsynsuppdrag utan kontrolleras istället av den aktuella anläggningens tillsynsmyndighet. Förvaltningen kontrollerar alltså endast den delen av avfallskedjan som äger rum inom stadens gränser, och inte vad som slutligen händer med plasten.

Om det skulle finnas skäl att misstänka att plast illegalt transporteras utomlands från företag i Stockholm kan förvaltningen dessutom, utöver den planerade tillsynen, göra en riktad tillsynsinsats.

Bilagor

1. Frågeställarens brev